

Život jako příběh českých dějin

Josefu Škvoreckému se přezdívalo Errol. A jmenuje se tak i jeho olbřímí životopis

Čítá více než sedm stovek stran, a přesto jde pouze o první díl z chystaných tří částí této biografie.

Osobnost Josefa Škvoreckého si ovšem takovou pozornost zaslouží. Nejen pro jeho spisovatelské kvality, ale také proto, že se v jeho životopise odráží i celé české turbulentní 20. století se všemi svými dějinnými zvraty.

MARTIN KOVÁŘ

Rozhodnutí napsat o jednom z nejlepších českých spisovatelů druhé poloviny 20. a počátku 21. století Josefu Škvoreckém (1924–2012) třídílnou monografii svědčí jak o významu samotného Škvoreckého v kontextu české domácí i exilové literatury a obecně kultury, tak o ambicích autora. První svazek, nazvaný *Errol. Josefa Škvoreckého život první, 1924–1969*, vydalo nakladatelství Host v letošním roce, kdy jsme si připomněli sto let od narození Josefa Škvoreckého. A ukázalo se, že Michal Příbáň napsal vynikající, detailní životopis, na jehož pokračování se už teď těší všichni, kdo mají Josefa Škvoreckého rádi.

Boj s oběma režimy

Autor se, zaplaťbůh, nepustil do žádných moderních metodologických experimentů. S nadsázkou řečeno, prostě „jenom“ krok za krokem (z)rekapituloval Errolův, jak zní Škvoreckého přezdívka, život od narození v roce 1924 až po odchod do exilu v roce 1969. Učinil tak detailně, pečlivě, na životopis nesmírně čtivě, s vynikající znalostí dětství, mládí a „české dospělosti“ svého hrdiny.

Josef Škvorecký v době, o níž vypráví první díl plánového opusu Errol.

FOTO PROFIMEDIA

A hlavně – s vynikající znalostí moderních českých dějin. A to je právě to, oč tu jde, oč tu běží. Život Josefa Škvoreckého se totiž po víceméně idylickém dětství v maloměstském prvorepublikovém Náchodě změnil v drama nejprve za Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939 až 1945 a potom znovu po bolševickém převratu z února 1948.

Sledovat Příbáňovými očima boj či „boj“, jak chcete, teenagera Dannyho a poté již dospělého spisovatele s nacisty a jejich přísluhovači za protektorátu, respektive po únoru 1948 s komunistickou cenzurou, boj s tupými úřady, s rigidními stalinistickými či neostalinistickými redaktory, jeho přátelství a přátele, lásky (právě o nich byl Josefův život a je o nich v malé míře i jeho životopis), „psaní do šuplíku“, autorské zranění, zrod *Zbabělců* a dalších knížek, které nejen my, čtenáři, ale spolu s námi i Michal Příbáň tolik milujeme – to všechno je věru strhující čtení, od kterého se takřka nejde odtrhnout.

Příbáňův první díl, a to musím opakovat a zdůraznit, pouhý první díl Škvoreckého životopisu, se zkrátka čte jako román jedním dechem, protože to „román“ svým způsobem byl a je, a navíc neledasjaký!

Podrobné kompendium

Osobně jsem měl a stále mám za to, že jsem o životě a díle Josefa Škvoreckého i díky osobnímu setkání s ním věděl a vím poměrně hodně. Životopis Michala Příbáňe mě nicméně v řadě ohledů poučil a moje znalosti mnohdy upřesnil, ať už jde o některé životní peripetie Josefa Škvoreckého, anebo o interpretaci jeho díla, identifikaci některých povídkových/románových osob a jejich osudů, zdánlivě nedůležitých detailů, díky kterým se ale roztříštěná mozaika skládá v celek, jenž dává smysl.

Někteří z mých skvělých studentů, Češi i cizinci, si na moje doporučení přečetli některé Škvoreckého knížky jako *Zbabělce*, *Příběh inženýra lidských duší* a další. A poté mi řekli, že až díky němu konečně „pochopili příběh moderních českých dějin“, což byl jeden z důvodů, proč jsem jim je doporučoval, nejen pro autorovo literární mistrovství. Když jsem některým z nich teď před nedávnem doporučoval i tento Příbáňův životopis jako jakýsi pendant ke Škvoreckého dílu, zarazila je skutečnost, jak je pouhý první díl obsáhlý, dva z nich mi již ale hlásili, že si knihu poříдили a že se do ní o vánočních svátcích pustí. Věřím, že by z toho měl stejnou radost jako já nejen již bohužel zesnulý Josef Škvorecký, ale i autor jeho rozsáhlého životopisu Michal Příbáň. Díky za vaši knihu, pane Příbáni, stojí ve všech ohledech za to. Už teď se, a jistě nejen já, těším na pokračování.

Pro knihu hlasovali: Michal Kolezsar, Pavlína Kourová, Martin Kovář, Jaroslav Miller, Jaroslav Veis

4.–6. místo

Errol. Josefa Škvoreckého život první, 1924–1969

Michal Příbáň

Vydalo nakladatelství Host, Brno 2024, 728 stran

